GLASUL MINORITĂŢILOR
LA VOIX DES MINORITÉS
DIE STIMME DER MINDERHEITEN

ANUL ANNÉE JAHRGANG **XV.** SEPTEMVRIE–OCTOMVRIE SEPTEMBRE–OCTOBRE SEPTEMBER–OKTOBER **1937.** NUMĂRUL NUMÉRO NUMMER **9–10**

Problema proporţionalităţii etnice în barourile României.

De : Dr. Emeric Mikó şi Dr. Oliver Szilágyi.

Cel mai sfânt drept al societăţii este dreptul la muncă. Restrângerea, deformarea, modificarea nefirească şi egoistă de orice natură a acestui drept poate atrage şi atrage consecinţe nebănuite, deoarece este vorba despre mai mult, decât de o restrângere a proprietăţii private, care se manifestă prin instituţia expropierii fără contravaloare. Desconsiderând faptul că dreptul la muncă înseamnă pentru milioanele de oameni singura posibilitate de traiu, acesta este o condiţie esenţială, prealabilă a libertăţii umane şi însăşi a posibilităţii de-a putea deveni om şi însăşi a vieţii demne de om. Este o plagă fatală a unei societăţi, dacă admite, ca acest drept sfânt să devină prada fără apărare a criteriilor contra naturii, a impedimentelor artificiale şi a interesului particular învelit în togile patriotice, deoarece prin aceasta deschide drumul vârtejelor, ale căror putere de răsturnare vertiginoasă este imensă şi incalculabilă.

Aceasta o ştie şi Secţia Minoritară a Partidului, când între altele a pus-o pe ordinea de zi, tratând o problemă în cadrul căreia vrea să-şi dea socoteala despre atacurile, cari s'au indreptat şi se indreaptă în contra dreptului la muncă al celei mai elite profesiuni libere, al avocaturii. Este deobşte cunoscut, că aşa zisele elemente patriotice şi naţionaliste din ţară au pornit o luptă continuă, care durează mai mult de doi ani şi jumătate, în contra avocaţilor proveniţi din maghiarime şi în general din alte minorităţi.

Ne găsim deci de o zi pe alta în faţa excluderii proectate â minorităţii maghiare dintr'o carieră liberă, care a dăruit clasei de mijloc a naţionalităţilor de dinainte de războiu, cele mai valoroase, cele mai independente elemente, ca să nu invocăm un alt exemplu, decât pe al dlui Iuliu Maniu, totdeodată o ştim prea bine că această tendinţă de excludere şi de privaţiune de drepturi nu se opreşte la cadrele barourilor, cari în cazul de faţă şi au asumat numai rolul de dubioasa glorie de a porni cu bunul exemplu înainte.

Aceasta o arată moţiunea Congresului Asociaţiilor profesiunilor libere din ţară, ţinută la Bucureşti, la 16 Mai 1937 cu o săptămână după Congresul Uniunii Avocaţilor, care adoptă întru toate moţiunea adusă cu o săptămână înainte de Congresul Avocaţilor, concepută în spiritul exclusivismului de rasă. Punerea în practică a acestor moţiuni, ar însemna că numai românul de origine etnică ar putea să devină liberprofesionist. Deci ne găsim în faţa acelei simptome generale şi intristătoare că asociaţiile de interes profesional nu numai că s'au abătut de drumul iniţial al intereselor profesionale contrar cu normele lor de organizare, ci s'au abătut şi de dispoziţiile categorice ale Constituţiei din 1923 şi în urma exemplelor din străinătate, dar pe acestea întrecându-le în multe, solicită luarea unor astfel de măsuri, iar ici-colo se apucă de unele incercări chiar şi pe terenul vieţii practice, ale căror consecinţe economice, sociale şi de politica externă şi minoritară nu pot fi prevăzute deocamdată.

Chestiunea proporţionalităţii etnice din România este deja o problemă europeană. De aceasta s'a ocupat deja Camera Comunelor din Anglia, precum şi presa din Germania, chiar şi Societatea Naţiunilor, se cuvine, ca şi noi, interesaţii în primul rând, a căror pâinea şi existenţa este periclitată prin introducerea respective prin octroiul proporţionalităţii etnice sau, ceeace corespunde mai bine adevărului, al numărului etnic totalitar, să ne ocupăm de aceasta în mod demn de importanţa cauzei.

I.

Istoricul problemei până la Congresul din Bucureşti ţinut la 9 Mai a. c. este cuprins în Nr. 2–3 din luna Februarie — Martie a. c. al Buletinului Uniunii, organul oficial al Uniunii Avocaţilor.

Din această revistă aflăm că situaţia elementului românesc în barouri a figurat deja în ordinea de zi a Congresului din

1935 la Târgu-Mureş. Spre a reţine un adevăr istoric, constatăm, că în ordinea de zi a congresului din Târgu-Mureş, chestiunea aceasta a fost pusă în ultimul moment prin surpriză. Ne amintim foarte bine că dl. Perieţeanu, preşedintele Uniunii n'a admis nici o discuţie contradictorie la expunerea dlui P. Pogonatu, decanul baroului din Iaşi, pe motivul că chestiunea n'a figurat în ordinea de zi a congresului dela început. Contrar cu aceasta, s'a anunţat din scaunul preşidenţial moţiunea, conform căreia Uniunea Avocaţilor spre a pregăti această chestiune va cere avizul barourilor.

După aceasta, Uniunea prin circulara No. 829 din 1936 s'a adresat barourilor cu următoarele întrebări :

1. Proporţionalitatea elementului etnic naţional în baroul respectiv faţă cu celelalte elemente, adică care este numărul avocaţilor români creştini şi al celor de alte naţionalităţi sau credinţe.

2. Care sunt după acel barou mijloacele eficace, pentruca pe căi legiuite, să se ajungă la stabilirea unei proporţionalităţi raţionale, care să asigure preponderenţa elementului etnic naţional în barouri.

Barourile au fost rugate, ca să primească eventualele obiecţiuni ale colegilor minoritari, ca Uniunea Avocaţilor să aibă un tablou complect şi clar despre întreaga problemă şi ca să fie în măsură să înfăţişeze un expozeu cât mai obiectiv forurilor competente.

Până în ziua congresului, fixată în 1936, numai opt barouri au dat răspuns, astfel că Uniunea a fost nevoită să amâne ţinerea Congresului şi a emis o circulară nouă de urgitare sub No. 1890 din 21 Septemvrie 1936. În urma acesteia, a obţinut răspunsul în total al 34 barouri, aşa că termenul Congresului a putut fi fixat. Totdeodată s'a trimis barourilor cu convocarea discursul rostit de dl. Istrate Micescu, decanul baroului Ilfov, în şedinţa din 13 Decemvrie 1936 a Consiliului General al Uniunii şi care reoglindeşte foarte interesant punctul de vedere acceptat de conducerea Uniunii în preziua Congresului şi care totdeodată este un fenomen trist, că cum au devenit adepţii proporţionalităţii etnice sub influenţa elementelor, cari concurează şi se supralicitează în adoraţia lor de rasă în decursul câtorva luni, adepţii înfocaţi ai exclusivismului etnic.

În această cuvântare, trimisă barourilor Dl. Micescu accen-

tuază că proporţionalitatea etnică nu poate fi principiu, deoarece Uniunea trebuie să fie preocupată de proporţia elementului românesc, iar nu de pretenţiile elementelor străine bazate pe numărul lor proporţional, *«când vorbesc de drepturi în România, conştiinţa mea refuză de a concepe alte drepturi decât ale Românilor.»* A vorbi în altfel insemană, ca să mă exprim în termen de profesie, a confunda interesele clientului cu ale adversarului, a uita pentru cine pledăm, a nu şti de ce parte a barei trebuie să stăm. „Prin urmare în căutarea unui principiu, unei temelii pentru edificiul etnic al baroului român, să proclamăm principial drepturile elementului românesc în aceste barouri, fără a ne ocupa de soartea elementelor străine."

„Faptul că actualmente sunt şi elemente străine de neamul nostru în barourile noastre, reprezintă o perioadă tranzitorie a cărei durată trebuie scurtată nu eternizată. A discuta proporţia ca şi cum ar fi vorba de un principiu, înseamnă de a renunţa la discuţie, de vreme ce aducem în principiu că străinii în ţară pot să aibă drepturi în anumite proporţii."

„Ori atunci chestia devine extrem de gravă. Cum, ori cine se naşte pe pământul României, din orice neam de oameni s'ar trage, are drepturi ?

Ar însemna că dreptul să se reducă la o operaţiune de constatare a ceeace este, în loc să rămână ceeace e însăşi raţiunea lui de a fi, o adevărată operaţiune de transformare „ceeace este în ceeace trebuie să fie".

„Urmăriţi cu tot curajul şi cu toată dârjenia ceeace trebuie să fie : Barourile curat româneşti."

Insufleţite de cuvântarea dlui Micescu au mai răspuns circularei 20 de barouri, aşa că până în ziua şedinţei Consiliului General din 21 Februarie au înaintat 54 barouri răspunsurile lor Uniunii şi dat fiind că în ţară sunt în total 66 barouri, numai 12 barouri n'au dat nici un răspuns.

În şedinţa din 21 Februarie, dl. preşedinte Perieţeanu, rezumând rezultatele obţinute, constată că din cele 54 barouri 35 s'au pronunţat în mod categoric pentru românizare şi anume următoarele barouri :

Arad, Argeş, Bacău, Baia, Botoşani, Braşov, Buzău, Caliacra, Constanţa, Covurlui, Dolj, Dorohoi, Durostor, Făgăraş, Fălciu, Hotin, Hunedoara, Ialomiţa, Iaşi, Ilfov, Lăpuşna, Lugoj, Muscel, Oradea, Prahova, Putna, Romanaţi, Sălaj, Sighişoara,

Tecuci, Teleorman, Timişoara, Tutova, Vaslui şi Vlaşca. 14 barouri n'au dat răspuns categoric : *Alba, Bucovina, Caraş, Cluj, Maramureş, Mureş, Satu-Mare, Sibiu, Someş, Rădăuţi, Roman, Tighina, Turda şi Vâlcea.* Au protestat în mod categoric 5 barouri : *Bălţi, Cetatea Albă, Ciuc, Olt, Odorheiu.*

La această clasificare avem următoarele de adăogat : Botoşani este înşirat între acelea, cari au fost pe lângă românizare. Este adevărat că s'a înaintat un memoriu cu 46 iscălituri, care propune oprirea înscrierii minorităţilor în barou, dar totdeodată un avocat român şi-a înaintat opinia separată, iar 25 avocaţi evrei sunt în contra românizării, deci acest barou aparţine între acelea, cari n'au dat un răspuns hotărât pentru românizare. Dacă baroul Mureş, unde la fel figurează două memorii, îl înşirăm în categoria acelora, cari n'au dat un răspuns categoric şi aci susţinătorii memoriului minoritarilor au fost în majoritate, atunci trebue să înşirăm şi Botoşani în această categorie.

Faţă de aceasta baroul Caraş este înşirat in categoria acelora, cari nu s'a pronunţat categoric pentru românizare, ori acest barou cere pentru trecut „numerus proportionalis" şi „numerus nullus" pentru viitor, ceeace este un răspuns destul de categoric pentru românizare. Luând în considerare aceste două barouri, raportul de 35 : 14 rămâne acelaşi. Ulterior, conform Nr.-ului 4–5 din Aprilie, Mai al Buletinului Uniunii a mai sosit răspunsul a cinci barouri. Barourile Brăila şi R.-Sărat se pronunţă pentru numerus nullus adecă pentru românizarea complectă, până ce barourile Cahul şi Gorj nu dau un răspuns categoric, iar baroul Soroca a protestat în contra românizării.

Dacă mai adăogăm la acesta proporţie că şapte barouri n'au răspuns, foarte verosimil din motivul că n'au putut cădea de acord, deci românizarea a avut adversari, faţă de 37 barouri, cari solicită românizarea stau 29 contra, cari n'au dat răspuns, sau au dat un răspuns evaziv sau chiar au protestat în contra românizării.

Dl. preşedinte Perieţeanu însă a expus la Congresul Avocaţilor punctul de vedere al barourilor altcum, ca la şedinţa din 21 Februarie al Consiliului General. Aci a relevat barourile Cluj, Rădăuţi, Roman şi Turda, ca unele cari solicită românizarea, despre cari în Februarie a vorbit că n'au dat un răspuns categoric. De aceia a protestat dl. Dobrescu, fostul vicepreşe-

dinte al Uniunii, la Congresul Avocaţilor democraţi în contra faptului că moţiunile barourilor se interpretează contrar înţelesului lor original.

În primul rând, să examinăm problema în raport cu toată ţara. Cum glăsuesc moţiunile acelor şase barouri, cari au fost în contra românizării ?

Baroul *Bălţi* în cele opt propuneri ale sale propune, ca „pentru fiecare judeţ în parte să se fixeze un număr fix de advocaţi în raport cu numărul populaţiei fără distincţie de religie sau originea etnică." „Românizarea barourilor pe baza principiului ‚originei etnice' este lipsită de baza legală."

Conform baroului din *Cetatea Albă :* „În cadrul constituţiei nu se poate discuta sub nici o formă şi sub nici un motiv românizarea barourilor."

Baroul din *Miercurea-Ciuc* a dat următorul răspuns : „Problema preponderenţei elementului etnic pur românesc în barouri este în contrazicere cu Constituţia ţării şi cu legea pentru Organizarea Corpului de avocaţi. Problema pusă la ordinea zilei fiind în realitate inexistentă nu numai în baroul Miercurea-Ciuc, dar în toate barourile, respingem ideia de a delibera asupra chestiunii elementului etnic în barouri."

Baroul *Odorhei :* Respinge ideia ca în barouri organele autonome ale avocaturii să se întroducă politica artificială a uniformizării etnice. Cu atât mai mult respinge proectul concret privitor la realizarea acestei idei, protestând în mod solemn şi energic împotriva oricărei încercări prezente sau viitoare, contrare constituţiei, normelor egalităţii de drept ale independenţei avocaţilor şi atribuţiunilor autonome ale barourilor."

Baroul *Olt* declară : „Faţă cu dispoziţiunile cuprinse în legea pentru organizarea corpului de avocaţi, constituţia ţărei şi tratatele de pace încheiate între România şi principalele puteri aliate şi acosiate, nu se poate soluţiona problema asigurării preponderenţii elementului etnic pur naţional."

Baroul *Soroca :* „Consideră că, criza din barouri nu se datoreşte elementului minoritar, ci crizei economice. Înfiinţarea unei proporţionalităţi pentru elementul etnic minoritar este în contradicţie cu constituţia şi legile ţării, contrazice sentimentului de mândrie românesc, care nu admite recunoaşterea unei inferiorităţi ce ar trebui apărată prin mijloace degradatoare şi şovine."

Aceste şase opinii separate stau ca o insulă în potopul moţiunilor extremiste, pentru ale căror tratare nu numai că n'avem spaţiu, dar deoarece repetă lozinci identice, o găsim de prisos. Numai incidental invocăm unele fenomene exaltatoare chiar din acestea, dintre cari moţiunea baroului *Ilfov,* de sub conducerea dlui Istrate Micescu, o găsim cea mai radicală, care în adunarea sa din 7 Februarie 1937 a hotărât numai atât : „Conştiinţa naţională a baroului de Ilfov nu concepe în România drepturile decât pentru Români." Mai moderaţii solicită „numerus proportionalis", majoritatea însă oprirea imediată a inscrierii minoritarilor conform baroului din *Fălciu* pe 10, baroului din *Baia* pe 15 ani, conform baroului din *Hotin* pe timp nedeterminat, conform barourilor *Iaşi, Romanaţi, Tecuci, Vaslui, Vlaşca, Constanţa* pe veci. Baroul *Tutova* declară în mod făţiş, că în România, numai românii de origină pot exercita profesiunea de avocat (Moţiunea votată de Adun. Gen. delib. din 7 Febr. 1937). Baroul din *Dolj* ar dori să extindă „numerus nullus" şi pe facultăţile de drept din ţară. Pe trecut, barourile din *Alba* şi *Arad* solicită introducerea examenului de limbă, în mod vădit stimulate de rezultatele examenelor de limbă repetate şi experimentate de aproape pe teritoriul acestor barouri, cari au rărit rândurile funcţionarilor publici minoritari. Natural pe lângă atâtea propuneri contrare Constituţiei se iveşte şi problema modificării Constituţiei, solicitată de către baroul *Buzău.*

Nu continuăm înşirările, deoarece pe noi ne interesează mai de aproape atitudinea celor 20 barouri ardelene, dintre cari 10 au pronunţat categoric pentru românizare : *Arad, Braşov, Caraş, Făgăraş, Hunedoara, Lugoj, Oradea, Sălaj, Sighişoara, Timişoara.* La aceasta înşirare trebuie să remarcăm că avocaţii unguri din *Treiscaune* aparţinând Braşovului au acceptat proporţionalitatea cu aceea motivare expresă, că o proporţionalitate stabilită în mod just crează pentru ei o situaţie mult mai favorabilă celei prezente. Iar opiniile separate ale avocaţilor minoritari din *Oradea,* conform relatărilor confratelui Dr. Soós Stefan, n'au fost luate în considerare de către Uniune. Iar baroul din *Arad* s'a ferit să aducă problema înaintea adunării generale, unde s'ar fi pronunţat foarte uşor împotriva românizării forţate, aşa că opinia exprimată de acest barou nu este decât opinia consiliului compus din şapte membri, neechivalentă cu moţiunea unei adunări generale. Opt barouri n'au dat răspuns

categoric : *Alba, Cluj, Maramureş, Mureş, Satumare, Sibiu, Someş, Turda,* iar două s'au pronunţat în contra : *Ciuc şi Odorheiu.*

Deci *în Ardeal faţă de 10 barouri, cari pretind românizarea, stau 10 barouri, cari n'au dat un răspuns categoric sau sunt în contra românizării.* Punctul de vedere al barourilor este următorul :

Alba : Constată că elementul etnic românesc indică o continuă creştere, atingând azi o proporţie de 71.3 % români, faţă cu 29 % minoritari. Propune pentru viitor o pregătire teoretică şi practică cât mai serioasă, stagiu şi examen de avocat, la examenul de avocat să se ţină seamă în mod deosebit de posedarea perfectă a limbei române, asigurarea unei severe morale profesionale şi excluderea acelora, cari manifestă o atitudine anticonstituţională sau contra Statului.

Arad : (Numai propunerile consiliului baroului) Consideră că nu este oportun ca problema românizării barourilor să fie adusă în discuţia adunării generale, deoarece aceasta trebue rezolvată pe calea legiferării. Propune o verificare riguroasă a actelor, în baza cărora s'au făcut înscrierile, să fie eliminaţi cari în timpul preluarii imperiului român au fost călăii poporului român, cari fac parte din organizaţiuni subversive, comuniste, francmasonerie şi revizioniste, sau au apărat pe aceia cari au făcut parte din aceste organizaţii şi cari nu se împacă cu stăpânirea românească. Avocaţii minoritari să fie supuşi unui examen de cunoaşterea limbii române.

Braşov : În unanimitate (?) s'a pronunţat pentru principiul proporţionalităţii etnice."

Caraş : „Numerus nullus" pentru viitor şi „numerus proportionalis" pentru trecut.

Cluj : Constată ca o necesitate preponderenţa elementului etnic românesc, mai departe că din cauza scăderii condiţiunilor de studiu teoretic, a stagiului efectiv, numărul avocaţilor a crescut vertiginos. Pentru viitor propune limitarea numărului avocaţilor, lărgirea autonomiei barourilor în sensul ca să poată exercita drept discreţional de selecţionare cu ocazia înscrierilor în barou, un sistem de studii teoretice mai sever, stagiu efectiv şi mai îndelungat, legiferarea unui cod al eticei şi onoarei profesionale şi a conduitei particulare a membrilor din barou.

Făgăraş : Să se introducă principiul proporţionalităţii etnice respectându-se drepturile câştigate, o cât mai largă autonomie

a barourilor, trebueşte ridicat şi prestigiul moral şi profesional al corpului, măsurile de selecţionare trebue să înceapă la facultate, întroducerea examenului de admitere în Corp şi aplicarea codului moralei profesionale.

Hunedoara : Pentru ca elementul etnic naţional românesc să aibă preponderenţa în barouri şi spre a împiedeca suprapopularea barourilor, propune limitarea numărului avocaţilor, lărgirea autonomiei barourilor, o pregătire profesională printr'un sistem de studii teoretice mai sever, o disciplinare a membrilor pe terenul activităţii publice şi a vieţii particulare, respectarea drepturilor câştigate, restrângerea atribuţiunilor notarilor publici.

Lugoj : Spre a asigura preponderenţa elementului românesc accentuează necesitatea dreptului de selecţionare al barourilor, asigurarea speselor avocaţilor, ridicarea moralei profesionale, desfiinţarea instituţiei notarilor publici, ridicarea drepturilor notarilor comunali de a redacta acte de notariat, extinderea legii autentificărei actelor pe întreg teritoriul ţărei.

Maramureş : Păstrarea caracterului naţional al barourilor înţelege prin aplicarea strictă a legii avocaţilor. Preponderenţa elementului etnic românesc o aşteaptă dela creşterea tineretului din punctul de vedere moral şi religios.

Ciuc : Moţiunea baroului, prin care protestează în contra proporţionalităţii, am expus-o mai sus.

Mureş : Baroul n'a adus o moţiune unică, deoarece avocaţii minoritari au fost în majoritate, decanul n'a admis la vot moţiunea susţinută de minoritari, ci a înaintat-o Uniunii precum şi moţiunea avocaţilor români. (V. raportul dlui Dr. A. Baciu în şedinţa cons. gen. din 21 Febr. 1937.)

În sensul moţiunii avocaţilor minoritari problema proporţionalităţii etnice pusă la ordinea de zi este contrară Constituţiei şi nu poate forma obiectul unei hotărâri legale.

Avocaţii români creştini pornesc dela ideia, că România-Mare s'a constituit în urma jertfei de sânge a Românilor şi nu poate dura decât atâta timp, cât îl conduc românii de origine etnică. „Faptul de a fi născut pe teritoriul acestei ţări, nu-i poate conferi drepturi de conducere decât aceluia, care aparţine elementului etnic naţional." Numai acest element român creştin poate fi deplin pentru curăţenia morală şi regenerarea prestigiului profesional al baroului românesc. De aceea propun modificarea actualei legi a avocaţilor, în sensul că sufragiul pentru

conducerea baroului, consiliului de disciplină, pentru consiliul general al avocaţilor, aparţine numai avocaţilor români creştini, să stabilească numărul maximal al avocaţilor, să se lărgească autonomia barourilor spre a putea opri accesul elementelor nesigure sub raport patriotic şi naţional. Frecvenţa regulată a cursurilor să fie obligatorie pe facultăţi, exercitarea stagiului să fie efectivă, în urma căruia se va da un examen de avocat. Nostrificarea diplomelor universităţilor străine să fie oprită, unde dreptul se tratează contrar concepţiunilor dreptului românesc sau unde se alimentează ura în contra ţării. Doreşte o severă disciplinare a membrilor Corpului. Pe urmă, supunerea tuturor avocaţilor la un examen de limba română şi la altul de a pleda.

Odorheiu : Moţiunea de protest din acest barou am expus-o mai sus.

Oradea : În interesul realizării principiilor generale stabilite şi de celelalte barouri propune următoarele : Limitarea numărului avocaţilor repartizat pe localităţi în raport cu numărul populaţiei, a importanţei factorilor economici, a stării sociale şi materiale. Înlăuntrul acestui număr limitat stabilit pe barouri să se aplice proporţionalitatea etnică potrivită după populaţia întregei ţări. Să fie acordat barourilor drept discreţional de selecţionare cu ocaziunea înscrierilor în barou. Selecţionarea să fie obţinută prin studiile juridice şi examenul de avocat, prin controlul sever al eticei avocaţiale. Avocaţii după 35 ani de activitate profesională să fie pensionaţi, tariful minimal să fie aplicat riguros, taxele de timbru să fie eftinite, sistemul de notariat să fie unificat prin extinderea sistemului din Vechiul Regat.

Sălaj : Conducerea baroului să fie asigurată pentru elementul etnic naţional, baroul stă pe principiul drepturilor câştigate, în consecinţă nici o măsură restrictivă nu se poate aplica nici faţă de membrii actuali ai barourilor, nici faţă de studenţii în drept, actualmente înscrişi la o universitate din ţară. Proporţionalitatea se va aplica după numărul total al avocaţilor din întreaga ţară şi nu deosebit după fiecare barou.

Satu-Mare : Constată de o legitimă îndreptăţire a elementului etnic naţional de a conduce în mod efectiv baroul din Satu-Mare. Nemulţumirile ce există în barouri nu sunt de ordin politic, ci sunt de ordin economic şi financiar, prin urmare curmarea acestor nemulţumiri se poate face cu asemenea măsuri economice şi financiare, cu toate că n'ar avea nici o obiec-

ţiune, dacă pentru ajutorarea elementului etnic naţional din barouri se vor lua măsuri de îmbunătăţire, acestea însă fără vătămarea drepturilor asigurate prin legile tuturor conaţionalilor de altă origine etnică. Doreşte : abrogarea legilor notarilor publici şi extinderea sistemului din Vechiul-Regat, abrogarea dreptului notarilor comunali să redacteze acte de notariat, abrogarea dispoziţiilor din procedura civilă ardeleană privitoare la judecătoriile de arbitri, urmând ca aceste instante să funcţioneze sub auspiciile directe ale barourilor, ridicarea dotării fondului de asistenţa judiciară gratuită, crearea obligatorie de serviciu contencios pe lângă instituţiunile publice cum sunt : Camera de Comerţ şi Industrie, Camera de Agricultură, Camera de Muncă, Casele de Asigurări Sociale, Administraţii Financiare, sindicalizarea obligatorie a membrilor diferitelor barouri, abrogarea tuturor dispoziţiunilor de modificare a legii pentru Organizarea Corpului de Avocaţi, restabilindu-se în totul situaţia creată prin legea din 28 Decemvrie 1931 cu respectarea drepturilor câştigate.

Sibiu : Constată că în ce priveşte baroul Sibiu, românizarea lui şi păstrarea caracterului său românesc nu reclamă măsuri speciale. Nu este nici drept, nici oportun de a restrânge dreptul celor ce aparţin minorităţilor istorice din Transilvania de a fi înscrişi în barouri ca avocaţi şi stagiari. Având în vedere că problema evreiască se pune în mod acut şi în barouri, este de părere că trebue suspendate înscrierile de avocaţi şi stagiari ai evreilor în barouri până când se va ajunge la proporţia etnică pe ţară, ce rezultă după recensământul din 1931. Găseşte de necesar ca şi comuniştii să fie declaraţi nedemni pentru a putea fi înscrişi în barouri.

Sighişoara : Pentru asigurarea preponderenţei româneşti, legea avocaţilor trebue să fie modificată în sensul că numărul avocaţilor să fie limitat, decanul baroului nu poate fi ales decât dintre avocaţii de origine etnică românească, numărul avocaţilor minoritari în barouri să fie proporţional cu numărul populaţiei minoritare pe ţară, să se lărgească autonomia barourilor, acordându-li-se puteri discreţionare de selecţionare cu ocazia înscrierilor şi schimbarea condiţiunilor generale de admisibilitate în Corp, iar până la legiferare propune introducerea unui examen de limba română pentru toţi avocaţii şi avocaţi stagiari minoritari şi radierea tuturora, cari nu exercită profesiunea în mod efectiv.

Someş : Constată că în decurs de câţiva ani în baroul Someş, elementul românesc a câştigat preponderenţa, iar minoritarii dispar din zi în zi. Drepturile câştigate ale minoritarilor nu se pot altera nici pe cale legislativă, în ce priveşte viitorul să se pună stavilă la invadarea profesiunei de avocat din partea elementelor slabe şi nepregătite. Românizarea barourilor este garantată prin evoluţia naturală şi firească.

Timişoara : Baroul pretinde în interesul preponderenţei elementului etnic românesc modificarea legii avocaţilor în sensul, ca legile modificătoare să fie abrogate, doctoratul şi examenul de avocat să fie obligator, avocaţii să fie pensionaţi după 35 ani de activitate, sindicalizarea obligatorie la actele de notariat, cine primeşte o pensie de orice fel să nu poată fi avocat, avocatura clandestină să fie stârpită, notarii comunali să nu poată redacta acte de notariat.

Turda : În interesul asigurării preponderenţei elementului românesc, solicită modificarea legii avocaţilor în sensul ca între condiţiunile de primire în barou să fie şi cunoaşterea limbii române, să se întroducă examenul de avocat, cei cari au obţinut diplome în străinătate să facă efectiv un examen de licenţă sau de doctorat în ţară, numărul avocaţilor să fie limitat, autonomia barourilor să fie lărgită, nivelul pregătirii profesionale să fie ridicat, etica profesională să fie supusă unui control sever, iar activitatea publică şi conduita particulară a avocaţilor să fie disciplinată.

Dacă aruncăm o privire asupra răspunsurilor înaintate de către barourile ardelene Uniunii, la întrebările puse de aceasta, îndată o putem observa că intoleranţa şovinistă a luat în Ardeal numai ici-colo proporţiile şovinismului regăţean. Barourile s'au abţinut în general spre a manifesta în mod făţiş românizarea forţată şi între acelea, cari n'au dat un răspuns categoric, mai multe, astfel în cea mai largă măsură baroul din Satu-Mare, a înţeles să asigure drepturile minoritarilor. Propunerile barourilor în general le putem împărţi în trei categorii, după interesul, care le-a sugestionat. Propunerile sugestionate *de interesul public* sunt acelea, cari solicită exercitarea efectivă a stagiului, ridicarea nivelului pregătirii profesionale precum şi tendinţele spre respectarea tarifului minimal avocaţial şi stârpirea avocaturii clandestine. *Egoismul profesional* se manifestă în acele propuneri, cari tind la o limitare artificială a numărului avocaţilor, la o

îngreunare a înscrierii în Corp peste măsura interesului public, la extinderea pe toată ţara a unor legi, ca de exemplu legea autentificării actelor din Vechiul-Regat, la sporirea ocaziilor de lucru şi la restrângerea activităţii altor profesiuni în favoarea avocaturii. Dar peste tot *egoismul naţionalist* predomină majoritatea dezideratelor, chiar şi atunci, când barourilor le-ar place să le învălească într'o haină mai acceptabilă a apărării intereselor profesionale, ca de exemplu lărgirea autonomiei barourilor în ce priveşte înscrierea membrilor, cari în atmosfera de azi încărcată de intoleranţa naţionalistă, precum o arată şi activitatea desfăşurată de baroul Ilfov în ultimii doi ani încă sub eficacitatea legii avocaţilor actuale, poate conduce foarte uşor la respingerea totală a stagiarilor minoritari, la sabotarea rezolvării petiţiilor de înscriere şi astfel la excluderea totală a elementului minoritar. Iar în ce priveşte supunerea unui examen de limba română a avocaţilor minoritari, cari mai mult de un deceniu şi jumătate îşi desvoltă activitatea lor profesională în faţa instanţelor româneşti în limba română, atât oral cât şi în scris, sau cari au obţinut diplomele lor dela facultăţile de drept din ţară, trebue s'o considerăm ca absurdă, deoarece aceasta ar însemna o atare dezavuare a activităţii instanţelor judiciare precum şi a diplomelor eliberate dela facultăţi, pe care nici prestigiul şi demnitatea ţării n'ar putea admite şi tolera.

Nu putem omite nici faptul evidenţiat în atâtea moţiuni, opinii, studii în legătură cu aceasta problemă, că ridicarea problemei proporţionalităţii etnice se îndreaptă în primul rând împotriva avocaţilor evrei, cari într'adevăr au invadat majoritatea barourilor peste numărul proporţional al populaţiei evreieşti. Baroul din Sibiu face distincţia evidentă între minorităţile istorice şi neistorice, înţelegând sub acestea evrei.

Că barourile din Ardeal au stat pe un punct de vedere mai moderat în raport cu restul ţării, s'a dovedit şi în şedinţa din 21 Februarie a Consiliului General al Uniunii, când dl. Dr. A. Dragomir, decanul baroului din Cluj a rezumat în următoarele punctul de vedere ardelean, la care au aderat afară de unul toate barourile : În primul rând, numărul avocaţilor să fie limitat şi fiecare barou să fixeze separat numărul maximal al membrilor. Între aceste limite, preponderenţa elementului românesc să fie asigurată şi până ce elementul românesc nu ajunge la majoritate, înscrierea altor elemente poate fi suspendată. Dupăce ele-

mentul românesc a ajuns la preponderenţă, înscrierea altor elemente poate fi admisă şi prioritatea să fie asigurată minoritarilor autohtoni, aşa Ungurilor şi Saşilor. Evreii pot avea loc în barou numai în al treilea rând. În aceiaşi şedinţă dl. Dr. G. Oşianu, decanul baroului din Satu-Mare a declarat şi a accentuat că nu este de acord întru toate cu dl. Dr. Dragomir. A declarat făţiş, că dacă azi s'ar arăta disproporţionalitate etnică în barouri, cauza este că *«minoritarii astăzi na sunt admişi nici în justiţie, nici în armată, nicăeri».* „Intreprinderile industriale comerciale, care sunt în mâna minoritariior, totuşi au avocaţi români". Dacă se legiferează în sensul că se restrânge drepturile avocaţilor minoritari, va fi o reacţie în sensul că şi clientela minoritară, văzând că conaţionalii lor sunt persecutaţi, nu vor mai lua avocaţii, cari pretind românizarea. Iar avocaţii minoritari vor fi determinaţi, exact ca şi Românii sub stăpânirea ungurească, să se pregătească cât mai bine, aşa că proporţionalitatea etnică va avea întocmai efectul contrar celui dorit. După dl. Dr. G. Oşianu a vorbit dl. Dr. Czeglédy Nicolae, delegatul baroului Oradea, declarând că bogăţiile naturale ale României sunt suficiente pentru hrănirea întregei populaţii şi nu este nevoe de limitarea artificială a dreptului la muncă. România a fost întotdeauna patria democraţiei şi a stat într'o rudenie spirituală cu democraţiile mari din Apus şi Nord. Dacă părăseşte drumul democraţiei, va avea mai multă pagubă, decât folos.

Aceasta atitudine moderată însă, în mod regretabil s'a arătat de-ar fi avut numai caracter provincial în ritmul evenimentelor de mai târziu. Ne aducem cu toţii aminte, marea parte a delegaţilor minoritari cari au fost împiedecaţi de către elemente străine de barouri, ca să pătrundă în sala Congresului ţinut la 9 Mai 1937. Astfel punctul de vedere al avocaţilor unguri a putut fi expus de către dl. senator Dr. Gyárfás Elemer numai în faţa congresului paralel al avocaţilor români neadmişi în sala Congresului, unde elementele progresiste ale avocaţilor români au însuşit întru toate doleanţele minorităţilor, în spiritul democraţiei curate şi a înţelegerii reciproce a popoarelor. Totdeodată însă Congresul oficial a adus următoarea moţiune :

1. „Barourile vor avea o componenţă totalitară românească autohtonă.

2. În vederea realizării şi asigurării alcătuirii româneşti a Barourilor se va proceda de îndată la verificarea tuturor înscrie-

rilor în Barouri, procedându-se la ştergerea din tablouri a tuturor celor a căror înscriere urmează să fie considerată inexistentă, din lipsa condiţiunilor esenţiale la înscriere.

3. Comisiunea Permanentă a Uniunii Avocaţilor este împuternicită să fixeze normele de realizare a hotărârii acestui Congres.

4. Hotărârile Comisiunii Permanente vor fi obligatorii şi executorii imediat pentru toate barourile din ţară.

5. Consiliile barourilor cari nu se vor conforma vor fi dizolvate."

Aceasta moţiune este oglinda cea mai fidelă unde am ajuns şi cu toate că dela aducerea moţiunii nu s'a luat nici o măsură practică decizivă cu efect general, dar nu suntem pesimişti când declarăm că nu vedem nici un semn că ambiţia naţionalistă ar fi pierdut ceva din vehemenţa sa originală. Din contră, simptome sporadice, dar serioase, ne somează, ca să studiem întreaga problemă în amănunte, ca lupta ce se va da pentru existenţa noastră de om şi de intelectual, să nu ne găsească nepregătiţi.

La examinarea acestei probleme trebue ca în primul rând să declarăm, că nu protestăm în contra unei mişcări sociale, care vrea să vadă cât mai mulţi avocaţi români în barouri. Problema astfel concepută ar fi una pur demografică şi socială, care nu ne-ar privi pe noi şi am fi incompetenţi, ca să ne amestecăm. Ceeace însă trebue s'o împiedecăm, probabilitatea înfiorătoare că fiii intelectuali ai minorităţii noastre după eliminarea lor din funcţiile publice, să fie eliminaţi acum şi din carierele profesiunilor libere aşa şi din avocatură, deoarece aceasta posibilitate are repercusiuni imense asupra întregii vieţii noastre de minoritar, deoarece în acel caz instituţiile noastre minoritare precum şi conaţionalii noştri pot rămâne în faţa instanţelor fără nici o apărare. Este suficient, ca să relev cazul concret al procesului pornit în urma transcrierii averii Ordinului Premonstratensilor din Oradea în favoarea Statului, când avocatul român în urma presiunii sociale a fost nevoit să se retragă din proces. Nici în viitor, nu prea se poate crede că faţă de o activitate de talia d-lui prof. Ghibu, în urma căreia s'au transcris averile unor comunităţi religioase maghiare în favoarea Statului, să se găsească avocat român, care să susţină interesele minoritare. Nu ne putem lipsi deci de avocaţi unguri şi trebue să credem,

că în sfârşit consideraţiunile mai bune, ce se manifestă faţă de noi ici-colo şi azi vor birui, ţinem însă de necesar, ca să manifestăm şi noi o atitudine cerută de împrejurări.

II.

După cunoaşterea istoricului problemei, se pune întrebarea : este oare justificat punctul de vedere susţinut de curentele de extrema dreaptă ? Oare avocaţii minoritari reprezintă de fapt o preponderenţă în barouri ? Spre a-şi motiva părerea, extrema dreaptă afirmă, că avocaţii români trăesc în cea mai mare mizerie, deoarece numărul mare al avocaţilor minoritari îi privează de posibilităţile de câştig.

Înainte de toate, să vedem întru cât corespunde adevărului afirmaţia, că avocaţii minoritari iau pâinea avocaţilor români ? Este deobşte cunoscut că păturile largi sociale şi îndeosebi cele maghiare, în credinţa că avocaţii români în urma legăturilor lor personale pot proceda cu mai mare rezultat, cea mai mare parte a cetăţenilor minoritari stau în legătură cu avocaţii români, le încredinţează lor şi cauzele cele mai mărunte. În schimb, este cu totul firesc, că românul nu recurge numai în mod sporadic şi ocazional la avocatul minoritar. Aceasta nu necesită nici o probă, avem a face cu fapte de notorietate publică, este suficient, ca să invocăm declaraţiile făcute de dl. Dr. Oşianu decanul din Satu-Mare în şedinţa Consiliului General al Uniunii din 21 Februarie 1937 şi pe cari le-am expus mai sus.

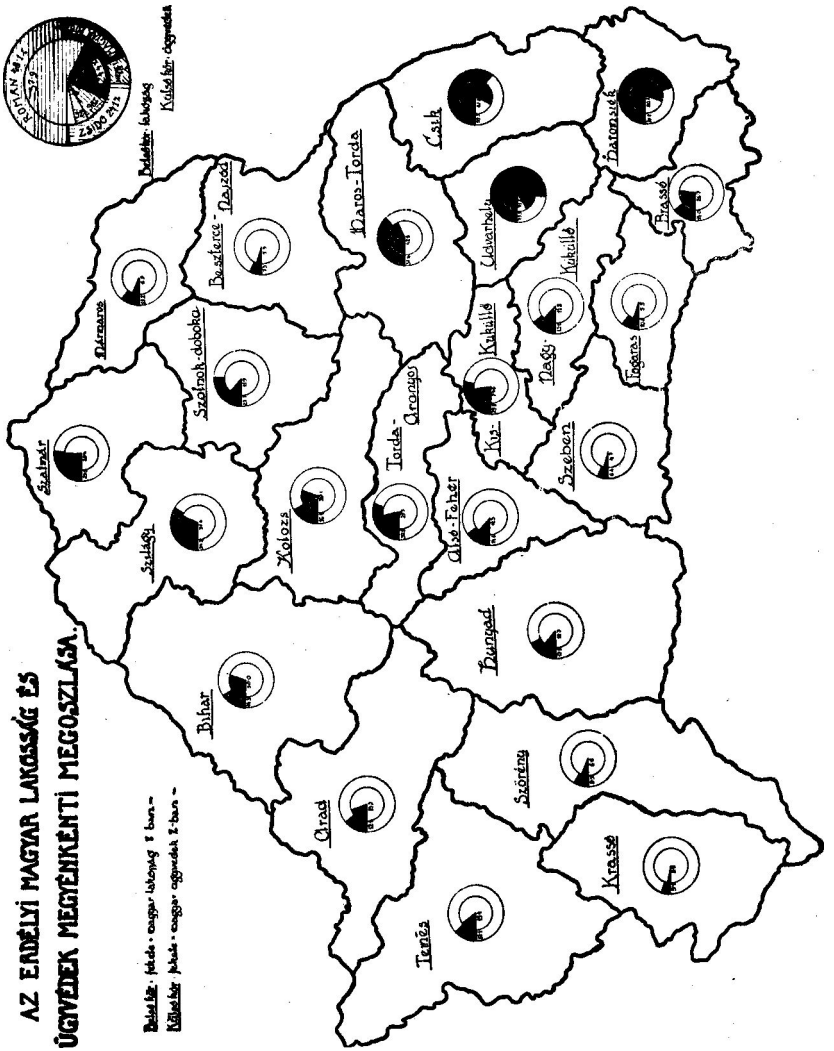
Argumentul al doilea ar fi, că barourile sunt invadate de avocaţii minoritari, cari iau locul Românilor. Pe noi ne interesează în primul rând situaţia din Ardeal şi de aceea ne ocupăm de aceasta mai pe larg. Deoarece cel mai bun cunoscător al acestei probleme este dl. coleg Dr. Arpad Kiss din Bucureşti, dovezile noastre le grupăm în baza datelor din 1936 culese de D-sa şi vom reproduce tabelul şi harta lui explicativă.

Înainte de toate, trebue să ştim, că conform recensământului oficial, maghiarii fac 24.4 % din populaţia Ardealului. Deci chiar dacă am accepta principiul, că numărul avocaţilor unguri n'ar putea să depăşească numărul proporţional al populaţiei, numărul lor ar putea să se ridice la 24.4 % în raport cu numărul total al avocaţilor de pe teritoriul Ardealului. *Faţă de aceasta, numărul avocaţilor unguri în raport cu numărul avo-*

caţilor ardeleni face 20.47 %. Este deci evident, că nu atinge numărul proporţional al populaţiei. Situaţia pe judeţe este următoarea.

Judeţul	Populaţia maghiară		Avocaţii maghiari		Proporţia avocaţilor maghiare	
	în cifre	în %	în cifre	în %	mai mare în %	mai mic
Alba	24.021	11.3	13	14.6	3.3	–
Braşov	44.728	26.7	16	14	–	12.2
Ciuc	120.536	82.2	31	59.5	–	22.7
Cluj	100.712	30.1	49	16.4	–	13.8
Făgăraş	4.756	5.5	4	10.8	5.3	–
Hunedoara	37.562	11.3	19	17.5	–	6.2
Mureş	123.240	42.6	49	37.6	–	5
Năsăud	7.536	5.3	4	7.3	2.0	–
Odorheiu	119.300	91.8	44	75.5	–	16.3
Sibiu	9.094	4.7	6	6.4	1.7	–
Someş	33.897	15.5	19	25.7	10.2	–
Târnava-Mare	17.466	11.8	9	15	3.2	–
Târnava-Mică	35.272	23.6	14	14.6	–	9
Treiscaune	109.371	80.7	45	70.1	–	10.6
Turda	39.305	21.5	20	32.8	–	11.3
Arad	82.385	19.5	32	12.1	–	7.4
Bihor	152.942	30.0	41	14.5	–	15.5
Maramureş	11.181	6.9	6	11.2	4.3	–
Sălaj	107.738	31.4	33	34.2	2.8	–
Satumare	74.830	25.4	36	25.9	0.2	–
Caraş	5.039	2.5	2	51	2.6	–
Severin	15.823	5.6	7	8.3	1.7	–
Timiş-Torontal	76.941	15.4	41	12.1	–	1.7

Ca o explicaţie mai plastică, dăm mai jos o hartă :

Din datele de mai sus iese la iveală că numărul avocaţilor unguri în cele mai multe locuri, indeosebi în judeţele cu o populaţie maghiară covârşitoare, rămâne mult în urma cifrei proporţionale a populaţiei. Aşa în judeţele : Braşov, Ciuc, Cluj, Mureş, Odorheiu, Tânava-Mică, Târnava-Mare, Treiscaune, Arad, Bihor şi Timiş-Torontal. Iar acolo, unde numărul proporţional depăşeşte întrucâtva numărul proporţional al populaţiei maghiare

(d. e. Făgăraş, Caraş, Sibiu, Maramureş) este vorba de un număr minimal de avocaţi, aşa că ar fi ridicol a o invoca ca argument în favoarea românizării.

În mod regretabil, nu ne stau la dispoziţie datele referitoare la repartizarea avocaţilor maghiari după vârstă. Publicăm însă tabloul de mai jos, din care rezultă că românizarea barourilor păşeşte înainte cu elan şi disproporţia în defavoarea maghiarimii va fi şi mai bătătoare la ochi în decursul câtorva ani. Tabloul de mai jos arată numărul şi procentul avocaţilor români şi unguri înscrişi în ultimii 10 ani în barourile ardelene conform datelor dlui Dr. Arpad Kiss, publicate în Revista „Hitel" No. 1. din 1937.

	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935
S'au înscris în total avocaţi :	96	85	247	104	116	133	244	127	101	45
Români din aceştia	65	62	145	65	84	83	150	69	60	30
%	67.7	72.9	58.7	62.5	72.7	62.4	61.4	54.3	59.4	66.6
Unguri din aceştia	17	14	43	17	16	17	31	14	16	9
%	17.7	16.4	17.4	16.3	15.0	12.7	12.7	11.0	15.8	20.0

Se poate vedea din aceasta că faţă de proporţia de 24.4 % a populaţiei maghiare, media numărului proporţional al tinerilor maghiari este 15.5 %, până ce faţă de numărul proporţional de 57.9 % al populaţiei române, numărul tinerilor avocaţi români face 63.86 %.

Datele de mai sus arată elocvent că nu este şi nici nu poate fi vorba că avocaţii unguri ar ocupa loc peste numărul proporţional al populaţiei în barouri. Pentru a dovedi, că acest număr proporţional este diminuat din cauza situaţiei faptice, nu trebue să invocăm altceva, decât aceea că, de ani dearândul minoritarul nu este numit în funcţiile publice, decât în cazuri foarte rare şi excepţionale. Chiar soartea funcţionarilor minoritari rămaşi este foarte dubioasă, deoarece sunt ameninţaţi de primejdia concedierii fără nici o pensie sau indemnizaţie finală.

În urma protecţiei muncii naţionale la intreprinderile particulare, plasarea ungurului minoritar se face în condiţiuni tot mai grele, astfel siliţi de imprejurări, titraţii sunt nevoiţi să imbrăţişeze cariera singură potrivită capacităţii lor intelectuale, unica posibilitate, care până în prezent a rămas liberă, avocatura. Din datele statistice, publicate de dl. Dr. Arpad Kovács în

Revista „Magyar Kisebbség” (Minoritatea Maghiara) No. 4 şi 5–6 din 1937 rezultă că în Ardeal

dintre 98 consilieri de Curte au fost români 83 si 3 unguri (3.06 %),

dintre 269 judecători de Tribunal 241 români ş. 13 unguri (4.8 %),

dintre 375 judecători de Ocoale 294 români si 40 unguri (10.6 %),

dintre 2125 funcţionari judecătoreşti 1745 români şi 233 unguri (10.9 %).

Pentru aceasta, chiar dacă ar fi adevărată teza aspiraţiunilor naţionaliste extreme, că elementul minoritar în barouri creşte mereu, aceasta situaţie ar fi foarte naturală, deoarece în faţa elementului românesc nu se găsesc acele bariere. Titraţii sunt primiţi în administraţie, justiţie, comerţ, finanţe. Faţă de aceasta, pentru titraţii proveniţi din minoritatea maghiară, rămâne o singură carieră, avocatura. De aceea, datele statistice de mai sus nu pot fi dătătoare de măsură nici pentru stabilirea numărului proporţional al titraţilor, deoarece faţă de numărul total al titraţilor minoritari, figurează numai o parte infimă din numărul titraţilor români, cari exercită profesiunea de avocat, deci aceste date pot fi judecate numai cu considerare la aceasta împrejurare. Astfel datele invocate şi spicuite după plac spre a întări teza extremei drepte, nu pot fi considerate ca serioase, deoarece după o cercetare temeinică, ni-se par a justifica tocmai teza contrară.

III.

Nu putem trece sub tăcere nici un moment că moţiunea Congresului ţinut la 9 Mai 1937 ne-a creat fără îndoială o situaţie gravă, ale căror consecinţe pot fi prevăzute şi atârnă peste capul nostru ca o sentinţă ameninţătoare. În sensul art. 122 din legea pentru Organizarea Corpului de Avocaţi, moţiunile Congresului au caracter executoriu, chiar urmează să fie executate din partea organelor încredinţate cu acestea pe lângă sancţiunile şi pedepsele prevăzute. Oricăror împrejurări să fie datorată existenţa acestei moţiuni, noi stăm în faţa unei moţiuni, care este executorie, deci trebue să ne dăm seama că ce trebue să facem şi de toate posibilităţile, cari ar feri sutele dintre conaţionalii noştri intelectuali de sabia lui Damocles. Trebue să constatăm cu tristete, că căile de remediu juridic se

arată din primul moment insuficiente. În contra moţiunilor adunărilor generale ale barourilor şi Congresului Uniunii nu există nici o cale de atac prevăzută în legea de organizare a Corpului. Rezultatele alegerilor din barouri pot fi judecate în recurs de Comisia Permanentă a Uniunii, dar nu putem spera, să câştigăm lupta argumentelor juridice în ce priveşte compunerea consiliilor în faţa acestui organ având ca adversari pe oratorii elocvenţi ai curentului naţionalist, cari îşi permit orice rabulistică sucită. Nici legea contenciosului administrativ nu ne oferă mai multe posibilităţi. Aceasta lege în mod corespunzător cu dispoziţiile referitoare din Constituţie vrea să apere în mod suficient individul lezat în drepturile sale prin actele ilegale ale autorităţilor publice. În cazul concret, avocaţii împiedecaţi în exerciţiul chemării lor, precum şi cei eliminaţi numai pentru originea lor maghiară ar fi astfel de indivizi lezaţi în drepturile lor. Dar pe această cale nu prea avem ce căuta. Făuritorul distins şi nobil al. legii avocaţilor, mult regretatul C. Naumescu, preşedintele Uniunii vizând în primul rând interesele avocaturii ca profesiune, a vrut să vadă un Corp independent de orice ingerinţă externă. Evident nu s'a gândit că aceasta autonomie a Uniunii Avocaţilor va crea situaţii similare celei de azi. Având în vedere spiritul acestei legi şi înalta Curte de Casaţie s'a pronunţat deja în sensul că Uniunea Avocaţilor nu poate fi considerată de autoritate publică, la care ar referi dispoziţiile legii contenciosului administrativ, aşa că actele ei nu sunt atacabile în contencios.

Se pune deci întrebarea că dacă mişcările contrare Constituţiei, evoluţiei generale juridice şi dreptului natural al omului la muncă, călăuzite de pornirile egoismului rasist, arată rezultate deja până în prezent, cari periclitează interesele noastré vitale, fără că ar fi suferit vreo limitare serioasă sau sancţiune, fără ca factorii guvernamentali avizaţi la timp ar fi intervenit în mod energic, că oare n'ar trebui să recurgem chiar acuma la ultima raţiune, la mijlocul drastic al plângerii către Societatea Naţiunilor ? Se poate stabili că dintre toate plângerile, pe cari le-am înaintat vreodată Societăţii Naţiunilor, n'a fost nici una aşa de importantă şi vitala, ca problema proporţionalităţii etnice, mai bine zis a numărului toalitar românesc din barouri şi a prejudiciilor rezultate din aceasta. *Am arătat pe larg şi este evident, că aici nu este vorba numai de pâinea de toate zilele a cinci-şase sute intelectuali şi a familiilor lor, ci şi de faptul,*

că instituţiile minorităţii noastre şi conaţionalii noştri vor fi lipsiţi de apărarea drepturilor lor în orele critice.

Cu toate acestea nu trebue să uităm, că calea la Geneva se duce prin Bucureşti şi numai atunci suntem nevoiţi să păşim pe calea accidentată a Genevei, dacă aici acasă am făcut totul la factorii competenţi pentru o intervenţie energică, nu numai în interesul nostru, ci în interesul liniştei publice a ţării intregi, spre a potoli agitaţiunile fără margini indreptate în contra noastră, ca să putem odată discuta într'o atmosferă mai obiectivă şi mai bine cunoscătoare a adevărului problemele noastre profesionale. Altcum şi expunerea coautorului prezentului studiu Dr. Mikó Emeric, apărută în No. 3 al revistei „Hitel" din 1936 sub titlul „Plângerile minorităţii maghiare înaintea Societăţii Naţiunilor", conclude, ca să nu recurgem la Geneva, decât în cazul extrem, spre a remedia un prejudiciu, care periclitează chiar pâinea noastră de toate zilele, dar în caz de necesitate cu cea mai mare energie şi prudenţă.

Am avut toată străduinţa, ca să Vă fac cunoscută aceasta problemă în cele mai mici amănunte, deoarece aceasta problemă nu este numai una de studiu, ci o problemă vitală a întregei maghiarimi din România ! Partidul Maghiar trebue să fie straja fiecărei probleme minoritare maghiare, astfel şi a problemei de trai a sutelor de familii maghiare, când politicianismul pune în primejdie şi pânea aceea redusă a conaţionalilor maghiari. Ceasul înfăptuirilor a bătut de mult şi sper că vremurile şi mai grele ce vor putea urma, nu vor găsi pe conaţionalii noştri avocaţi, nepregătiţi şi cu suflet neamăsurat importanţei evenimentelor.

„Richtlinien" nationaler Gerechtigkeit als Staatsgrundsatz.

Heute, da vonseiten der Klein-Entente-Staaten wieder das Trachten nach einer Lösung der Minderheitenfrage, einer der wichtigsten Probleme des Donaubeckens, auflebt, erscheint es begreiflich, dass einer unserer Leser uns den Vorwurf machte, wir hätten im vergangenen Frühjahr versäumt, unseren Lesern das amtliche communiqué im Wortlaut bekanntzugeben,

welches die tschechoslowakische Regierung veröffentlichte und worin deren Prinzipien bezüglich der Minderheitenpolitik niedergelegt sind.

Dieser Mahnung wollen wir bereitwillig Genüge tun, indem wir nachfolgend die genannte Kundgebung vollinhaltlich wiedergeben :

„In dem guten Bestreben, zum gegenseitigen Verständnis in den nationalen Beziehungen der Republik und zur Beseitigung all dessen beizutragen, was die Bevölkerung des Staates auf diesem Kreuzungsweg der nationalen Interessen in Mitteleuropa entfremden könnte, hat die tschechoslowakische Regierung den gegenwärtigen Stand der Minderheitenpolitik in der Tschechoslowakischen Republik geprüft und anknüpfend an die Tradition der tschechoslowakischen demokratischen Minderheitenpolitik, ihre weiteren Richtlinien festgelegt.

Ganz besondere Aufmerksamkeit und Fürsorge widmet die Regierung der wirtschaftlichen Situation jener Gebiete, die von der Weltkrise einiger Zweige der Industrieproduktion betroffen sind. Durch ein Zusammentreffen von Umständen sind diese Gebiete überwiegend von unseren Mitbürgern deutscher Sprache bewohnt. In der Tatsache, dass der Grossteil der der Industrieproduktion gewährten staatlichen Garantien deutschen Unternehmungen bewilligt wurde, liegt der Beweis, dass es nichts Illoyaleres geben kann, als die Regierung des Mangels an Fürsorge für die deutsche Wirtschaft zu beschuldigen.

Die Regierung investiert in die öffentlichen Arbeiten und Bauten in allen Staatsgebieten gleichmässig nach den Bedürfnissen und wird darauf achten, dass überall, also auch in den von Deutschen bewohnten Gebieten, in erster Reihe ortsansässige Unternehmer und Arbeiter beschäftigt werden. Den vergebenden Zentralbehörden wird die strenge Kontrolle über alle ihnen unterstellten Organe auch in dem Sinne auferlegt, dass diesem Prinzip der wirtschaftlichen Gerechtigkeit in vollem Umfange Genüge getan werde. Die Regierung macht insbesondere alle Organe auf die persönliche Verantwortung für die Erfüllung dieser Instruktion und auf die Folgen aufmerksam, welche sich aus der Ausserachtlassung dieses dienstlichen Auftrages ergeben würden.

Die Regierung wird bei der Durchführung der Massnahmen der sozialen Fürsorge und der sozialen Hygiene nicht bloss

auf die Bevölkerungszahl, sondern auch auf die Höhe der Arbeitslosigkeit in den einzelnen Bezirken Rücksicht nehmen.

Auf dem Gebiete der sozialen und hygienischen Jugendfürsorge wird die Regierung — wie bisher — darauf achten, dass mit der Leitung der Jugendfürsorgen Angehörige des eigenen Volkes betraut werden und sich bemühen, dass die Fürsorge-Institutionen gesichert und weiter ausgebaut werden.

Für die Aufnahme von Kräften in die Staatsdienste hat die Verfassungsurkunde der Tschechoslowakischen Republik im zweiten Absatz des § 128 die prinzipielle Richtlinie aufgestellt, als sie erklärte, dass der Unterschied in der Konfession, im Glauben, im Bekenntnis und in der Sprache keinem Staatsbürger in der Tschechoslowakischen Republik in den Grenzen der allgemeinen Gesetze hinderlich ist, insbesondere was den Eintritt in den öffentlichen Dienst, Ämtern und Würden betrifft.

Neben diesem verfassungsmässigen Grundsatz anerkennt die Regierung gleichermassen dauernde Gültigkeit dem Grundsatz, den sie einerseits zu ihrem eigenen gemacht hat und der gleichzeitig ein von den zuständigen internationalen Faktoren angenommener Grundsatz ist, dass nämlich die bedingungslose Loyalität zum Staate die selbstverständliche Voraussetzung des Rechtes der nationalen Minderheiten ist.

Die Regierung kann objektiv konstatieren, dass sich die sittliche Kraft der tschechoslowakischen Staatlichkeit je weiter um so voller auch in der Richtung der schöpferischen Zusammenarbeit der Nationalitäten bewährt.

Diese Tatsache wie auch die sich immer mehr verbreitende Kenntnis der Amtssprache ermöglicht der Regierung, einen weiteren Schrift in der Aufnahme von Angehörigen der nationalen Minderheiten in die Staatsdienste zu machen und in immer grösserem Masse auf die nicht allein allgemeinen Qualifikations- und regionalen Interessen, sondern auch auf die Interessen der Minderheiten in der Richtung einer gerechten Proportionalität Rücksicht zu nehmen.

Die sprachlichen Bedürfnisse der nationalen Minderheiten im Verkehr mit den öffentlichen Behörden und Organen sind n dem bis zu äusserst durchführbaren Mass durch das verfassungsmässige Sprachengesetz gesichert. Die Regierung erachtet es als ein selbstverständliches Gebot der politischen Moral und Klugheit, dass die Gesetze der Republik auf alle Sektoren der

öffentlichen Verwaltung vorbehaltlos erfüllt werden. Zu. der Sprachenverordnung über die Korrespondenz der Bezirks- und einiger anderer Behörden mit Gemeinden, deren überwiegende Bevölkerungsmehrheit anderssprachig ist, hat die Regierung Massnahmen getroffen, dass zu den in der Amtssprache abgefassten Zuschriften ohne besonderes Ansuchen und unentgeltlich Übersetzungen in der Sprache der nationalen Minderheit der Gemeinde beigelegt werden.

Die Regierung ist bereif, das Ausmass der Sprachenprüfungen nach den tatsächlichen Bedürfnissen mit Rücksicht auf die Verwendung des Bewerbs im öffentlichen Dienst zu regeln und zur Ausgabe diesbezüglicher Behelfe beizutragen.

Der Regierungsentwurf des Staatsvoranschlages wird der Ausdruck der Entschlossenheit der tschechoslowakischen Regierung sein, dass die staatliche Politik der demokratischen Republik es als ihre grosse politische und moralische Ausgabe erachtet, bis zu ihren äussersten finanziellen Möglichkeiten die Bildung zu fördern, welche die schöne Tradition des tschechischen und des slowakischen Volkes ist, wie auch, und zwar im Geiste der gebührenden Proportionalität die Bildung ihrer Mitbürger und anderssprachigen Nationalitäten, also nicht nur der Deutschen und der Ungarn, sondern aller nationalen Minderheiten. Die Regierung zieht auch die Mitbürger der polnischen Nationalität in Betracht. Da nunmehr in unsere Minderheitenpolitik auf diesem Gebiete keinerlei Einflüsse des Auslandes eingreifen, können wir im Einvernehmen mit unseren Mitbürgern polnischer Nationalität im Geiste der Gerechtigkeit und der Brüderlichkeit das lösen, was eine Lösung vielleicht erfordert.

In der Schulorganisation ist bereits in besonders bedeutungsvoller Weise die Rücksichtnahme auf die kulturellen Bedürfnisse der einzelnen Nationalitäten geltend gemacht worden und die Regierung verschliesst sich keineswegs einer möglichen weiteren Vertiefung im Rahmen der bisherigen Organisationen. Wo sich in der Selbstverwaltung vom Standpunkte der Interessen der nationalen oder der Minderheiten-Gruppen Mängel zeigen, wird sich die Regierung um deren Beseitigung bemühen.

Die Regierung hält konsequent an den Grundsätzen der streng gerechten Minderheitenpolitik fest und wird sie den Interessen des Staates und der nationalen Minderheiten entsprechend entfalten und anpassen."

Les conversations se poursuivront entre le gouvernement de Budapest et les Etats de la Petite Entente.

Budapest, 1-er septembre (Havas). — Le communiqué publié à Sinaïa à l'issue de la conférence du Conseil permanent de la Petite Entente a causé une certaine déception. Impressionnée par les commentaires allemands favorables, ainsi que par les informations publiées sur les conversations du ministre de Hongrie à Bucarest avec MM. Antonesco, Stoyadinovitch et Krofta, l'opinion hongroise s'attendait à un résultat tangible au moins dans la question du réarmement hongrois. Les journaux publient le communiqué sans l'accompagner de commentaires. Ce n'est que dans les titres de certains journaux qu'on remarque que la conférence n'a pas apporté de décision dans les questions les plus importantes. On peut souligner cependant que tous les journaux s'abstiennent des attaques qu'on avait coutumes de diriger contre la Petite Entente à l'issue de précédentes conférences de son Conseil permanent et qu'on cherche visiblement à éviter toutes les manifestations de presse hostiles à l'amélioration de l'atmosphère entre la Hongrie et ses voisins.

On pense en effet à Budapest que le résultat négatif de la conférence dans la question du réarmement hongrois ne signifie aucunement la rupture des conversations entre la Hongrie et les Etats de la Petite Entente. On souligne au contraire qu'elles seront poursuivies et on émet l'espoir qu'elles pourront facilement aboutir dans un avenir plus ou moins proche à des résultats susceptibles de donner satisfaction à tous les partenaires.

Budapest, 1-er sept. (A. T. Hongroise). — Le rédacteur diplomatique de l'Agence Télégraphique Hongroise écrit : Du côté hongrois, on ne veut pas douter que les Etats de la Petite Entente, dans le règlement de leurs rapports avec la Hongrie, soient guidés par une bonne volonté, mais on indique que la normalisation de ces rapports est possibe seulement en écartant les obstacles véritabies qui entravent encore toujours ce rapprochement. Il s'agit de la question des minorités qui doit être réglée d'une façon satisfaisante et conformément à

l'esprit des traités en vigueur. C'est une condition indispensable non seulement au rapprochement, mais aussi à l'aplanissement de la voie vers ce rapprochement.

Si les Etats de la Petite Entente désirent certaines garanties en connexion de l'égalité des droits de la Hongrie dans la question du réarmement, la Hongrie est prête à donner ces garanties qui sont simplement de forme, car il s'agit d'un droit évident.

Prague, 2 sept. (Ceteka). — Le ministre des affaires étrangères, M. Krofta, rentrant de Sinaïa à Prague, a fait des déclarations devant le représentant de l'Agence Télégraphique Tchécoslovaque à Kosice.

M. Krofta a précisé que la Petite Entente, mettant au premier plan ses efforts tendant à assurer la paix et la collaboration internationale dans l'esprit de la SDN, attache un grand prix aux déclarations de MM. Hull et Van Zeeland.

Parmi les questions relatives à l'Europe Centrale, la question hongroise a occupé le conseil permanent. La bonne volonté des représentants de la Petite Entente à l'égard de cette question a été réconfirmée, mais on a pu constater d'une manière indubitable que les trois Etats de la Petite Entente ne veulent régler leurs rapports politiques avec la Hongrie qu'en plein accord réciproque, selon le principe de leur pacte organique. La question de l'entente avec la Hongrie sera reprise en détail à Genève au cours des délibérations en septembre.

Belgrade, 1-er septembre (DNB). — Commentant les entretiens que le ministre de Hongrie, M. de Bárdossy a eu avec les trois ministres des affaires étrangères des Etats de la Petite Entente à Sinaïa, le „Vrémé" écrit notamment : „Les rapports entre la Petite Entente et la Hongrie sont sortis de la période d'inertie. L'atmosphère entre la Petite Entente et la Hongrie s'est beaucoup améliorée. La politique de M. Stoyadinovitch qui vise à établir de bonnes relations avec tous les Etats voisins, ainsi que la politique de ses collègues des Etats de la Petite Entente, rendrait possible la normalisation complète des rapports entre la Petite Entente et la Hongrie."

Le président du Conseil roumain a abordé le problème des minorités.

Le président du Conseil, M. Tataresco, accompagné du ministre de la Défense Nationale et du ministre de l'Air et de la Marine, est arrivé, ce matin à Oradea Mare en tournée d'inspection. A cette occasion, il a prononcé un discours dans lequel il a dit, entre autres :

„Nous proclamons de nouveau notre désir de paix et notre vif désir de vivre en amitié avec ceux que les vicissitudes de l'historie ont placé dans le passé sur la voie de la grande mésentente. Nous déclarons à cette occasion que nous sommes prêts à collaborer avec eux pour la consolidation et la défense de la paix et pour l'organisation dans cette région de l'Europe d'une communauté fondée sur le respect du droit et l'harmonie des intérêts. Nous tendons une main amicale a tous ceux qui partagent ces convictions et ces sentiments et à tous ceux qui sont animés du même désir de paix et de collaboration. Parlant dans une ville ayant une importante population minoritaire, je tiens a déclarer que nous voulons consolider nos rapports de cohabitation normale et de confiance mutuelle avec les minorités à jamais englobées dans notre Etat national et que l'histoire a situées depuis des siècles dans l'intérieur des frontières appartenant à notre peuple.

Animés du souffle du temps où nous vivons et dans le cadre de nos lois issues de l'équité et de la justice, nous désirons assurer à ces minorités toutes les conditions nécessaires pour leur libre développement. Quant aux malentendus et aux difficultés surgissant naturellement dans les rapports entre la majorité et les minorités, ils pourront toujours être résolus dans l'atmosphère créée par l'esprit le plus large d'entente et de conciliation. Mais, bénéficiant de ce traitement, les minorités ont le devoir de n'oublier en aucune circonstance qu'elles doivent remplir toutes leurs obligations qu'elles ont envers l'Etat roumain et que la première obligation est de faire siens tous les intérêts et toutes les aspirations de cet Etat qui au prix des sacrifices leur garantit leur langue, leur culte et leur prospérité."

(Rador. 9. oct.)

Déclarations de M. Stoyadinovitch sur le concordat.

Le président du Conseil et ministre des Affaires Etrangères, M. Stoyadinovitch, a fait, devant les représentants de la presse, la déclaration suivante concernant la question du concordat : „Puisque il a été adopté par la Chambre, le projet de loi comportant ratification du concordat devait être présenté au Sénat pour être discuté. Mais, déjà le 23 juillet, c'est-à-dire le jour de la ratification du concordat par la Chambre, j'ai déclaré que nous tous nous devons souhaiter que le concordat passât dans la meilleure et la plus conciliante atmosphère dans le peuple. J'ai ajouté également que par l'adoption du concordat la paix confessionnelle dans le pays ne doit pas être troublée. En terminant, je souligne que le gouvernement royal ne présentera pas immédiatement le concordat devant le Sénat. En ce qui concerne le concordat, les circonstances ne se modifieront que le jour où je modifierai mon point de vue exposé il y a deux mois. Restant fidèle à ce point de vue, le gouvernement royal ne présentera pas au Sénat le concordat aux fins de discussion et de ratification." *(Avala, 9 oct.)*

Le problème minoritaire et le parti du „Front roumain".

Dans un discours prononcé à Bucarest, un leader du parti, M. G. Angelesco, ancien ministre, a polémisé avec M. Mihalaké et M. Junian au sujet de la politique minoritaire qu'ils ont préconisée.

Le gouvernement actuel s'en va, a-t-il déclaré et le pays a besoin d'un nouveau gouvernement d'autorité et d'affirmation de l'élément roumain dans la direction politique et économique du pays. Nous ne nous demandons pas ce qu'il y a à faire avec les cinq millions de minoritaires qui se trouvent dans le pays — on doit plutôt se demander ce qui est à faire avec les 15 millions de Roumains. Nous devons nous demander ce qui est à faire avec les dizaines de milliers de jeunes gens, que nous avons enlevés aux villages, qui ont étudié dans les écoles et qui ne trouvent maintenant de places à cause des minoritaires. En Roumains, voilà à quoi nous pensons : quoi faire avec les nôtres. Quant aux minoritaires et aux Juifs, s'ils ont le droit de rester dans le pays, qu'ils s'encadrent dans toutes les classes sociales et non seulement dans la classe dirigeante et exploitant le travail des Roumains. Du nombre de cinq millions de minoritaires, presque deux millions n'ont pas le droit de rester dans

le pays, puisqu'ils ne sont pas nés ici et n'ont pas vécu dans le pays.

Les étrangers de chez nous se sont enrichi par les gouvernements. Faisons donc œuvre de gouvernement au profit de Roumains et renversons la pyramide sociale avec le sommet en bas. En pareil cas, nous aurons à penser aux 15 millions de Roumains et non pas aux 5,000.000 de minoritaires.

M. Angelesco a fait la constatation que l'action du „Front roumain" en faveur du travail roumain porte déjà ses fruits et les capitalistes étrangers ont commencé à chercher les ouvriers et les fonctionnaires Roumains, en remplacement des minoritaires, qu'ils chassent de leurs entreprises.

Mais ce faisant, on ne se demande pas qu'est ce que doivent faire les minoritaires, privés ainsi de leurs moyens de subsistance et de la possibilité de travail.

Une mesure contre les minorités.

Le ministre du Commerce et de l'Industrie, M. Valeri Pop, a publié une lettre circulaire adressée à toutes les sociétés industrielles et commerciales, les invitant à augmenter le nombre de leurs employés roumains. La lettre est adressée à 72 entreprises de commerce dans le Banat et la Bucovine, où les minorités non-roumaines sont très importantes. Le ministre veut qu'au moins 50 % des employés soient des Roumains purs. Les industriels sont invités de répondre à la requête du ministre jusqu'au premier octobre. La lettre circulaire a éveillé une grande inquiétude parmi les minorités.

BÜCHER UND ZEITSCHRIFTEN.

Kardos Béla dr. : *«Possibilities of peaceful change in the present trends of assimilation, dissimilation, reassimilation»* („Über die Möglichkeiten einer friedlichen Änderung gegenwärtiger Assimilations-, Dissimilations- und Rückassimilationsbestrebungen.") 24 Textseiten, 6 Karten, 3 statistische Tabellen.

(Vorgelegt als 9. ungarische Gedenknote dem „Kongress für internationale Studien", 10. Tagung, Paris, 8. Juni–3. Juli 1937).

Der Verfasser untersucht die Frage : wie ist auf friedlichem Wege eine möglichste Verringerung der grossen Reibungsflächen zwischen nachbarlich wohnenden Nationalitäten zu erzielen ? Er kommt dabei zum Ergebnis, dass die friedliche, sich selbst überlassene Entwicklung von selbst die Tendenz hat, die

Reibungsflächen zwischen verschiedenen Nationalitäten auf ein Minimum zu verringern. Seine Ansicht stützt der Autor auf reichliches statistisches und historisches Material über die Nationalitäten der Schweiz und der Slowakei.

In der Schweiz hat sich der Staat seit jeher jeder einseitigen Begünstigung, jeder künstlichen oder gewaltsamen Regelung der Interessen der dort lebenden Nationalitäten enthalten. Ja, darüber hinaus garantiert der Bund durch besondere Bestimmungen alle Voraussetzungen der friedlich-natürlichen Entwicklung. Und die Geschichte zeigt, dass diese Entwicklung zu einer beispielgebenden Verringerung aller Reibungsflächen zwischen den verschiedenen Nationalitäten auf ein Minimum geführt hat. Weiter, dass dieser Zustand, einmal erreicht, sich als ausserordentlich stabil und als wahre Sicherung des inneren Friedens erwiesen hat. Die Verringerung der Reibungsfläche erfolgt auf die Weise, dass die Sprachgrenze durch gegenseitige Assimilation eine möglichst einfache Gestalt annimmt, Sprachinseln gegenseitig aufgesaugt werden u. ä. m. Es wird so ein natürlicher, schmerzloser Ausgleich erreicht, bei dem sich keine Partei zu beklagen hat.

Einen ähnlichen Verlauf hat der Ausgleichsprozess in der Slowakei bis zum Umsturz genommen. Entgegen den Behauptungen tschechischer Nationalisten haben die Forschungen des russischen Professors Petrov erwiesen, dass die ungarisch-slowakische Sprachgrenze seit der zweiten Hälfte des 18. Jahrhunderts sich nicht mehr geändert hat. Ferner zeigt das reichlich erhaltene statistische Material, dass während des ungarischen Regimes weit mehr ungarische Gemeinden slawisiert wurden als umgekehrt. Es handelt sich dabei beiderseits um versprengte Volksteile, die von dem umgebenden Mehrheitsvolk auf natürlichem Wege allmählich aufgesaugt wurden. Kardos zeigt diese Entwicklung, die die von ihm aufgestellten Gesetze vollauf bestätigt, an Hand von übersichtlichen Kartenskizzen und statistischen Aufstellungen. Die von selbst erfolgte Reduktion der Reibungsflächen und die Stabilität der schliesslich erreichten Verhältnisse sind der beste Beweis, dass während des ungarischen Regimes die friedlich-natürliche Entwicklung der Beziehungen zwischen den zwei Nationalitäten durch keine gewaltsamen Eingriffe gestört wurde.

Das Bild änderte sich mit einem Schlage nach dem Re-

gimewechsel. Nunmehr wurden die tschechoslowakischen Interessen von staatswegen einseitig, auf Kosten der übrigen Nationalitäten gefördert. Die Entnationalisierung der Magyaren wird mit den bedenklichsten Mitteln betrieben, während die ausgleichende Assimilation der Slowaken durch künstliche Eingriffe, wie Schul-, Wahl-, Agrarpolitik, Kolonisation, Ernennung statt Wahl von Korporationen und Funktionären etc., hintertrieben wird. Die Konsequenzen dieser Unterbindung der natürlichen Entwicklung ist ein enormes Anwachsen der nationalen Reibungsflächen, was nicht zuletzt Hass, Neid, Feindschaft und Unfrieden zur Folge hat. Die durch die Eingriffe des tschechoslowakischen Staates bewirkten gewaltsamen Änderungen in den Beziehungen der Natonalitäten zueinander, die künstliche Vergrösserung der Reibungsflächen werden vom. Verfasser wiederum an sorgfältig ausgearbeiteten Karten veranschaulicht.

Die aus seinen Untersuchungen gewonnenen Einsichten verwertet der Verfasser in Form von praktischen Vorschlägen. Da die Assimilation nun einmal als natürlicher Prozess nicht ausgeschaltet werden kann, so soll wenigstens, meint der Verfasser, die Verringerung der rassischen Reibungsflächen der Natur selbst überlassen und durch staatliche Eingriffe weder gefördert noch gehemmt werden. Jede Art staatlicher Hilfe soll solchen nationalen Verbänden entzogen werden, deren Ziel es ist, in geschlossene Siedlungsgebiete von Minoritäten mit gewaltsamen Mitteln einzudringen. Neben den Rechten des Individuums sollen auch kollektive Rechte der Nationalitäten (Kulturautonomie, Personenkataster etc.) anerkannt werden." Nach dem Muster der weitgehend autonomen Schweizer Kantonen, Distrikte und Gemeinden soll die Staatsgewalt auch in Zentraleuropa dezentralisiert und vor allem die allzu rasch wachsenden zentraleuropäischen Hauptstädte ihrer diktatorischen Übermacht über alle übrigen Teile des Landes entkleidet werden.

Die fieberhafte, künstlich-gewaltsame Vergrösserung der Reibungsflächen zwischen benachbarten Nationalitäten, wie sie von zentraleuropäischen Staaten gegenwärtig vielfach gefördert wird, vermindert die Aussichten des wahren Friedens und man kann dem Vorschlage des Verfassers nur zustimmen, dass im Interesse des Friedens alles geschehen sollte, was die Reibungsflächen auf friedlichem Wege vermindert. ***Béla v. Juhos.***

Director şi redactor răspunzător: Dr. Elemér Jakabffy.
Tipografia Husvéth şi Hoffer, Lugoj.